

NOWA REFORMA

Redakcja w Krakowie przy ulicy Jagiellońskiej 1. 10 na II-m piętrze.

Prenumerata wynosi:

W Krakowie 24 kor. rocznie, 2 kor. miesięcznie
w Austro-Węgrzech z jednorazową przesyłką 32 kor.
rocznie, 2 kor. 70 hal. miesięcznie.
z dwurazową przesyłką 38 koron rocznie
3 kor. 20 hal. miesięcznie.

Inseraty po 20 halerzy za wiersz petitowy.
Nadesłane po 60 hal. za wiersz petitowy.

ADMINISTRACJA

w Krakowie przy ulicy św. Anny 3, na parterze

Cena numeru 6 hal. — z przesyłką pocztową 8 hal.

Uchwalenie reformy wyborczej.

(Telefonom.)

Lwów, 15. lutego.

Obrady nad reformą wyborczą rozpoczęły się wczoraj w Sejmie referatem posła Niezabitowskiego, który przedłożył wnioski komisji reformy wyborczej wraz z wnioskiem dodatkowym o sprostowanie omyłek druku i zmian w dodatku tabelarycznym.

Następnie marszałek otworzył dyskusję ogólną. Pierwszy zabrał głos pos. Markow (roskalofil). Wygłosił on imieniem roskalofilów protest przeciw projektowi reformy wyborczej. Przy końcu przemówienia posła Markowa przyszło do wrzawy, spowodowanej tem, że poseł zaczął mówić po rosyjsku.

Posel Markow: Jako przedstawiciel stronnictwa rosyjskiego, wniosłem teraz protest przeciw obecnemu projektowi reformy, w języku Dostojewskiego i Tolstoj.

Gdy Markow zaczął mówić w języku rosyjskim, powstała wielka wrzawa na ławach posłów ukraińskich.

Pos. Cegielski: Nie wolno tu przemawiać po rosyjsku!

inni posłowie ukraińscy wołają: Nie pozwolimy przemawiać po rosyjsku!

Pos. Markow: Będę przemawiał literackim językiem rosyjskim.

Ponownie wybuchła wrzawa na ławach posłów ukraińskich. Posłowie ukraińscy uderzają pięściami w stopy druków, nagromadzonych przed nimi na puldach.

Pos. Cegielski: Idź pan do Dumy zaprotestować przeciw gwałtom, popełnionym przez rząd rosyjski na narodzie rosyjskim!

Wielka wrzawa. Posłowie ukraińscy wołają: Przecież nie jesteśmy w Petersburgu!

Posłowie ukraińscy apelują do marszałka krajowego, aby nie pozwolił w Sejmie przemawiać po rosyjsku.

Gdy się uciszyło, oświadczył marszałek krajowy: Nie mogę się zgodzić na to, aby w Izbie tej przemawiano po rosyjsku. Gdyby się to miało powtórzyć, odbiorę posłowi głos.

Pos. Markow mimo tego oświadczenia marszałka ponownie zaczął mówić w języku rosyjskim.

Marszałek (wśród wielkiej wrzawy na ławach posłów ukraińskich): Ponieważ poseł Markow nie zastosował się do mego życzenia, odbieram mu głos.

Deklaracja centrum.

Następnie zabrał głos pos. Czartoryski i imieniem klubu centrum złożył następujące oświadczenie: „Stoimy w obliczu chwili nader doniosłej, wręcz świetnej w dziejach naszego kraju. Klub środkowy uważa reformę wyborczą za potrzebną i konieczną, zmienił się bowiem układ sił społecznych u nas, rozkwitła warstwa włościańska, wzrasta znaczenie miast, na wschodzie zaś żyją obok siebie dwie narodowości, dla których nie było odpowiedniego w Sejmie zastępstwa. Te względy uzasadniają konieczność zmiany. Do tego przyczynił się i взгляд dalszy: rozszerzenie praw wyborczych do parlamentu centralnego, a więc potrzeba przykucia obdarzonych tym prawem mas do kraju. Sejmowa reforma wyborcza opiera się dalej na zachowaniu ustroju kurjalnego, a to nie ze względu na to czy owe hasła, ale z praktycznych względów interesu narodowego, albowiem Polacy reprezentują nie tylko liczebnie siłę, ale także siłę gospodarczą i kulturalną, która musi znaleźć uwzględnienie w przedstawicielstwie sejmowym. To też główne różnice w poglądach na tę sprawę skoncentrowały się w tem, żeby naczelne zadania polityki narodowej w tym kraju nie zostały opalone. Z tego założenia wychodząc, klub środkowy

przeciwił się wówczas przedłożonemu projektowi. W obecnym projekcie uzyskaliśmy 14 okręgów dwumandatowych, opartych na zasadzie proporcjonalności, oraz inny skład Wydziału krajowego. Nie uzyskaliśmy wszystkich pożądaných zmian i stąd uważa troska o przyszłość. Uzyskaliśmy jednak to, co w danych warunkach było możliwym i bierzemy za to odpowiedzialność, oraz oświadczamy, że za projektem tym głosować będziemy. W tej przelomowej chwili zobiliśmy ustępstwa z dobrej woli, bo w sercu narodu polskiego nie mieściła się nigdy menażka do narodu rosyjskiego, opokiwanie. Naród rosyjski rozwija się nie bez naszego współdziałania. Nie zrzucimy też kuszenia dalszego rozwoju, ale może przecież ostatnie wypadki wyrobiły w narodzie rosyjskim przekonanie, że są wielkie prawa nasze do tej ziemi, przy których zawsze twardo staniemy, i o których odebraniu nam nie wolno myśleć. (oklaski) Sejm po pół wieku zmienia się i rozpoczyna pracę na nowych podstawach. My ten sejm naszych dziadów i pradziadów szanujemy. Nie był on wolny od błędów, ale był wzorem sumiennej i uczciwej pracy. Nikt nie zaprzeczy, że z pogromu dziejowego, rozszuki i poniżenia pod rządami obcych, prowadził on kraj jednak drogą rozwoju. Oby nowy Sejm z tą samą dobrą wolą i — daj Boże! — z większym powodzeniem pracował w tej dziedzinie, gdzie mamy największe swobody, ale z tego powodu i największe obowiązki — i pracował dla dobra całej naszej Ojczyzny! (oklaski).

Wnioski posła Stapińskiego.

Z kolei zabrał głos pos. Stapiński. Mówca w obszernym wywodzie uzasadnił swe stanowisko w sprawie reformy wyborczej, poczem postawił wniosek, aby Sejm odesłał przedłożenie z powrotem do komisji reformy wyborczej z poleceniem przedłożenia do dni 10 nowego projektu, opartego na zasadzie powszechnego, równego, bezpośredniego, tajnego prawa głosowania bez kurji i wyristów.

Marszałek zwrócił się do Sejmu z zapytaniem, czy popiera wnioski pos. Stapińskiego.

Zaden z wniosków pos. Stapińskiego nie uzyskał potrzebnego poparcia.

O g. 2. popołud. marszałek odroczył posiedzenie do godz. 5 popołudniu.

Deklaracja Ukraińców.

Posiedzenie popołudniowe rozpoczęło się przemówieniem pos. Kost' Lewickiego, który nakreślił na wstępie krótki obraz walki o reformę wyborczą, poczynając od wniesionego przed 10 laty wniosku pos. Olesnickiego, aż do kompromisowego projektu dr. Bobrzyńskiego. Jednak i poprzedni Sejm, wywodził mowca, nie potrafił przeprowadzić sprawy reformy wyborczej do końca. Oba narody wybrały przeto ten Sejm pod wyraźnym hasłem sejmowej reformy wyborczej. Nowy namiestnik kraju przy udziale prezydenta ministrów Stürgkha, podjął zmienione gdzieśgdzie zasady kompromisowego projektu, lecz z powodu niewyrównanych jeszcze różnic po obu stronach zapanował znów na pewien czas zastój, z którego wyprowadziły sprawę reformy starania i wysiłki stronnictwa ukraińskiego i pośrednictwo metropolity szepteyckiego. Wreszcie obie strony drogą bezpośredniej wymiany zdań doprowadziły dzieło reformy do końca i porozumienie między oba narodami. A gdy dzisiaj zadany sobie pytanie, kto zwyciężył, a kto pokonany, masuwa się nam odpowiedź faktyczna i rzeczowista: Zwyciężyły oba narody ukraiński i polski, gdyż oba społeczeństwa życzyły sobie reformy, pragnęły rozszerzenia praw wyborczych do Sejmu na rozległe masy ludności.

Mowca wskazuje dalej, że Rusini złożyli dowód

wielkiego umiarkowania i posunęli się do najdalej szych granic ustępliwości. Jakkolwiek reformy wyborcza w wielu punktach nie zaspokaja naszych zadań, witamy ją jako zapowiedź lepszej doli dla narodu ukraińskiego, jako narodu samodzielnego i równorzdnego na szlaku pokojowej pracy obu narodów. Życzymy sobie powrotu prawidłowej pracy w galicyjskim Sejmie i chcemy wspólnie pracować z przedstawicielami narodu polskiego, ale do tego potrzebny jest ten niezbędny warunek, aby z 30000 polskiej kierowano się odąd wobec nas ząsą pełnego równouprawnienia narodowego. Reformy wyborcza ma być podwaliną zgodnego pożytku obu narodów. Przed nami jest jeszcze cały szereg spraw, które czekają załatwienia. Gotowi jesteśmy każdej chwili stanąć do pokojowej pracy około rozwiązywania spornych kwestyj drogą kompromisu z Polakami, na podstawie równouprawnienia w dziedzinie kulturalnej, politycznej i ekonomicznej. Daj Boże, aby dzisiejsza chwila historyczna nie przemigła bez skutku, ale aby się stała ważnym krokiem naprzód do szczęśliwej przyszłości narodu ukraińskiego, oraz aby inż najbliższe obrady sejmowe wydały owoc pracy obu narodów dla dobra kraju.

Dalsze przemówienia.

Pos. Krzeżanowicz zaznacza, że niektóre momenty w projekcie wydają mu się dla kraju niebezpieczne. Mowca podnosi, że obecny projekt reformy postawił może Polaków wobec wielu niespotykanek. Omawia następnie katastrofę narodową i powiada, iż stworzenie 128 mandatów na ogólną cyfrę 132 mandatów wschodniej części kraju na podstawie katastru narodowego, jest kopaniem szluzki między narodami. Zastrzeżenie postawienie całego szeregu poprawek, obecnie zaś zgłasza następujące wnioski: Sejm odsyła projekt z powrotem do komisji z poleceniem przeprowadzenia następujących zmian: 1) usunięcia katastrof narodowych; 2) takiego skonstruowania kurji wiejskiej, abyże 105 posłów wypadło 1/4 na dawnych wyborców a 1/4 na nowych wyborców; 3) utworzenie kurji uzupełniającej zamiast kurji powszechnej w miastach; 4) komisya ma otrzymać polecenie zdania sprawy w 5-ciu dniach.

Posel Garapich na podstawie cyfr budżetowych przedstawia dodatnią pracę Sejmu w ciągu pół wieku. W r. 1866 wydatki kraju wynosiły 1 mil. 158 tys. koron, dzisiaj wynoszą przeszło 76.000.000 koron; wówczas wydano na oświatę 71.908, dzisiaj wydaje się 26.000.881 rocznie. Działalność Sejmu była intensywna i świadoma celu. Sejm miał w tym okresie do przeprowadzenia dwie wielkie sprawy finansowe: indemnizację za pańszczyznę i indemnizację za propinację. Obie załatwił ku ogólnemu zadowoleniu. Oweżni właściciele ziemscy działali wbrew własnym interesom, dbając o podniesienie kraju. Założono Bank krajowy, a obecnie Bank przemysłowy, liczne Kasy oszczędności i zastępstwa Banku krajowego oraz cały system Kas Reiffeisena. Uchwalono w tym Sejmie ustawę szkolną daleko wczesniej niż w innych Sejmach, uwalniająca uczniów od opłat i pociągająca obszary dworskie do świadczeń na rzecz szkół ludowych. To wszystko świadczy, że większość ta działa w interesie narodu i kraju, z pominięciem często o własnym interesie, który nigdy się nie powodowała.

Obrady nad reformą wyborczą były bardzo uciążliwe, a wynikiem ich jest obecny projekt. Stronnictwo mowcy będzie za nim głosowało, chociaż nie jest ono dzieckiem jego ducha i zawiera wiele postanowień, których niebezpieczeństwo nie jest imiętem, za które odpowiedzialności na siebie brać nie może. Jednak dalsze odwołanie przyniosłoby znaczny szkodę.

Jeszcze w ostatnich tygodniach stronnictwo mowcy poczyniło poważne ustępstwa, albowiem w ten sposób osiągnięto solidarność wszystkich stronnictw polskich. Oby solidarność ta trwała także w przyszłym Sejmie (brawa), wówczas zgoda obu narodów łatwiej pójdzie tym torem. Oby Bóg chciał, aby to zeszło. (Zwycię oklaski)

Deklaracja Lewicy.

Pos. German imieniem Lewicy sejmowej złożył następujące oświadczenie:

„Lewica demokratyczna sejmowa domagała się od lat wielu reformy sejmowej ordynacji wyborczej w kierunku nadania najszerszym warstwom ludności praw wyborczych. Licząc się jednak z tą okolicznością, że w danych warunkach można cel ten tylko stopniowo osiągnąć na drodze porozumienia z innymi stronnictwami, Lewica demokratyczna przystąpiła chętnie i szczerze do kompromisu stronnictw w sprawie reformy wyborczej. W długich i trudnych walkach przyswiecała jej myśl konsolidacji wszystkich sił narodowych, myśl podniesienia znaczenia miast jako ogniska życia kulturalnego i ekonomicznego. W tych dążeniach spotkał Lewicę zawód, gdyż większość postanowiła do niektórych gmin miejskich przyłączyć gminy wiejskie. Staranie Lewicy, aby osiągnąć łączność i jedność ludności miejskiej, natrafiło na opór. Wyznając jednak zasadę karności narodowej i pragnąc najrychlejszego dościa do skutku dzieła reformy wyborczej, Lewica demokratyczna poniosła ofiarę, mając na razie przynajmniej tę pociechę, że zapewniła na przyszłość miastom daleko znaczniejszy udział w Sejmie, niż go dotąd miały.

„Lewica w nowym Sejmie dążyć będzie do urzeczywistnienia naczelných swoich postulatów t. j. usunięcia censusu w kurii miejskiej i zniesienia pluralności. Lewica żywi nadzieję, że reprezentanci narodu ruskiego staną do wspólnej pracy ekonomicznej i kulturalnej razem z reprezentantami polskimi, a wreszcie, że pozyskane będą dla pracy narodowej żywioły separatystyczne. Lewica głosować będzie za przejściem do dyskusji szczegółowej i przyjęciem obecnego projektu reformy wyborczej“.

Deklaracja Koła Krakowskiego.

Zabrał głos Eksc. Stanisław hr. Tarnowski.

„Stronnictwo konserwatywne krakowskie oświadczyło kilkakrotnie, że jeżeli z dalszych rokowań wyjdzie projekt, na który zgodzą się wszystkie stronnictwa polskie i ruskie, i my ten projekt będziemy popierać. Tego się trzymamy. Cieszymy się szczerze, że to porozumienie przyszło do skutku. Widzimy to z zadowoleniem tem większem, że projekt, który obecnie mamy uchwalić, w niektórych tylko postanowieniach różni się od tego, którego broniliśmy przed rokiem. I tamtego nie uważaliśmy za doskonały; broniliśmy go jednak w myśli, że to jedyny realny, a probowany przez przeważającą większość Koła Sejmowego. Ten projekt obecny ma niektóre zmiany korzystne, n. p. podniesienie liczby członków Wydziału krajowego z 7 na 8. W innych zmianach widzimy niekorzyść, np. w uchyleniu kurii średniej własności, przez co większość będą miała kurje oparte na powszechnym głosowaniu. Wstrzymuję się od wszelkiej polemiki w obronie stronnictwa, w imieniu którego przemawiam: na zarzuty najboleśniejsze w tej chwili nie odpowiadam, aby nie mącić niczem tego podniosłego wrażenia zgody, osiągniętej przez stronnictwa polskie w sprawie tak ważnej. Będziemy głosowali za obecnym projektem.“ (Oklaski).

Dalsze deklaracje.

Pos. Głabiński: Witam projekt reformy wyborczej, uchwalony i przedłożony przez komisję, jako konieczny skutek politycznej i społecznej ewolucji w naszym kraju. Projekt ten jest dziełem kompromisu; skutkiem tego nie jest dziełem partyjnym i żadne stronnictwo w całej pełni zadowolone z niego być nie może. Ale równocześnie projekt ten jest następstwem zgody i pokoju, poczucia sprawiedliwości społecznej i dlatego też wszyscy muszą się nim radować, wszyscy ci, którzy ubolewają nad rozstrojem, jaki tu i ówdzie trawi nasze społeczeństwo i cały nasz kraj. Nadewszystko radujemy się z tego, że udało się osiągnąć dla tego wielkiego dzieła zgodę wszystkich stronnictw polskich, albowiem ten fakt jest dobrą wróżką na przyszłość dla ukształtowania się naszych społecznych i politycznych stosunków w kraju.

Uważam nakoniec za postęp, że w tej reformie wyborczej prawa kobiet doznały pewnego rozszerzenia. W poczuciu wielkiej odpowiedzialności, jaka na nas ciąży, ale równocześnie w przeświadczeniu, że kładziemy podwaliny zbliżenia się i zespolenia się wszystkich warstw społecznych dla lepszej przyszłości autonomii krajowej i całego narodu — oświadczam, że jednomyślnie i solidarnie głosować będziemy za przyjęciem tego projektu.

Pos. Witos, wobec wywodów posła Garapicha, iż Sejm zasługuje na wdzięczność potomności za swoją 3-letnią działalność, zauważa, że jego zdaniem szerokie warstwy ludności mają inne pojęcie o tym Sejmie. Mowca poddaje działalność tę krytyce. Przez 53 lat Sejm ten najszerszym warstwom ludowym nie nadał żadnych praw wyborczych, nawet w minimalnym zakresie. Wobec tego szerokie warstwy ludności z wielkim napięciem i ciekawością cze-

kają na to, co się dzisiaj w tej Izbie stanie. Ustawa, która obecnie ma być uchwaloną, ma wiele braków i usterek. Szerokie warstwy ludności, dla których poczyniono w tej ustawie rzekomo wiele ofiary, wcale nie czują się zadowolone projektem. Mowca krytykuje postanowienia o kartkach do głosowania i o prerogatywach komisarzy wyborczych. Zapowiada, że w dyskusji szczegółowej zażąda skreślenia tych postanowień. Stronnictwo ludowe zawsze opowiadało się za czteroprzymiotnikowym prawem głosowania, jako jedynie sprawiedliwym i dążyć będzie do jego realizacji wszelkimi możliwymi siłami. Ze względu jednak na to, że obecny projekt do pewnego stopnia rozszerza prawa na pozbawionych ich dotychczas, stronnictwo mowcy, uważając reformę tę tylko jako etap, oświadcza, że będzie za nią głosowało.

Pos. Łahodyński oświadczył, że stronnictwo radykalne ukraińskie tylko z ciężkim sercem może głosować za obecnym projektem.

Pos. Okoń oświadczył, że dzień dzisiejszy nie jest dniem historycznym dla narodu polskiego i dla ludu polskiego, tylko dla ruskiego, który idzie ciągle naprzód, podczas gdy my cofamy. Dalej zaprotestował przeciw pluralności i krytykował projekt, poczem podniósł, że pod względem narodowym ustawa Polakom nic nie daje. Boi się, że ten Sejm jest ostatnim sejmem czysto polskim, a ugoda ta nie będzie ugoda, lecz chwilowem zawieszeniem broni i naród ruski zajmie tylko silniejszą pozycję polityczną, aby potem wypierać Polaków i dopiero kiedyś późniejsze pokolenia poznają błędy teraz popełnione. Chociaż mowca w imię solidarności narodowej głosować będzie za ustawą, jednak ostrzega, że chłop jest potęgą i w walce swej o sprawiedliwość nie ustanie.

Pos. Loewenstein złożył oświadczenie w sprawie problemu polsko-żydowskiego. Mowca w imieniu posłów żydowskich, Żydów-Polaków i niezawodnie z przekonaniem obrzymiej większości całej ludności żydowskiej oświadcza, że ludność ta, gotowa zawsze do spełnienia swych obowiązków narodowych, żąda, aby współżycie jej z chrześcianami nie opierało się na zasadzie tolerancji, ale na obywatelskim równouprawnieniu. Bolesnie dotknęły żydów starania o sztuczne przesunięcie układu liczby ludności chrześcijańskiej i żydowskiej przez dobijanie gmin wiejskich do miast.

Mowca zakończył słowami: Wyznajemy zasadę duchowej jedności wszystkich ziem polskich i wyrażamy pragnienie, aby na nich wszystkich zapanały stosunki, które złączą obywatelstwo żydowskie z chrześcijańskim do wspólnej pracy narodowej. W tej nadziei głosować będziemy za wnioskami komisji. (Oklaski)

Pos. Piniński podniósł, że reforma wyborcza ma zdaniem mowcy, tak znaczne wady, że obawia się, by w przyszłości nie przyniosła krajowi szkody. Za pierwszą wadę uważa zbytne jej zradykalizowanie. Pod tym względem Galicya wyprzedziła wszystkie kraje koronne. Uważa to za krok bardzo niebezpieczny, zwłaszcza że ani stopień dobrobytu i oświaty, ani stopień napięcia walk narodowościowych nie są takie, by krok ten usprawiedliwiał. Mowca obawia się, by przyszły Sejm nie poszedł lekkomyślnie drogą parlamentu wiedeńskiego. Jeżeli idzie o stosunek obu narodowości, to nie może zaprzeczyć, że Rusini otrzymali nieproporcjonalnie więcej aniżeli Polacy.

Sprawozdawca Niezabitowski: Projekt reformy wyborczej, jako dzieło, będące kompromisem, nie może nikogo zadowolić, lecz każde stronnictwo znaleźć może w tym projekcie jakieś postanowienie, które odpowie jego zasadom i przekonaniom, a może nawet i interesom. Dziwi sprawozdawcę fakt, że poseł krośnieński (Stapiński) wystąpił przeciw projektowi. On sam przecież przyznaje się po większej części do powstania tej ustawy. Mowca wyraża nadzieję, że posłowie ruscy, którzy w tak znacznej liczbie wejdą do Sejmu, będą jako jednolita reprezentacja narodu ruskiego razem z nami pracować dla dobra kraju i lepszej przyszłości; a jeżeli dążyć będą do zdobywania dla swego narodu coraz to większych praw — jest to prawo przyrodzone każdego narodu — mam nadzieję, że czynić to będą drogami i środkami legalnymi, pomni, że szkodząc nam szkodzą sobie samym.

Dalszy tok posiedzenia.

Poprawki, postawione przez posła Krzeczunowicza, nie pozyskały poparcia. Również nie uzyskała poparcia poprawka posła Witos, co do której oświadczył pos. Głabiński imieniem swego klubu i jako przewodniczący subkomitetu, że poprawek tych nie można popierać, gdyż wyklucza je kompromis stronnictw.

Dyskusja szczegółowa nad statutem krajowym, ordynacją wyborczą sejmową i dodatkiem tabelarycznym okazała się zbyt długą, pos. Leo postawił bowiem wniosek, aby zarówno całą ustawę zawie-

rajając statut krajowy, oraz ustawę o ordynacji i dodatku tabelarycznym przyjąć „en bloc“.

Wniosek posła Leo przyjęto.

Marszałek krajowy stwierdził obecność 149 posłów.

Pos. Krzeczunowicz oświadczył, że z powodu odrzucenia poprawek zmierzających do obalenia kastytraru narodowego, nie może brać udziału w głosowaniu i wychodzi z Izby.

Uchwalenie reformy wyborczej.

Po uchwaleniu poprawek pos. Kędziora i pos. Cegielskiego w dodatku tabelarycznym w sprawie zmiany kilku siedzib komisji wyborczych, uchwalono całą reformę wyborczą w drugim i trzecim czytaniu prawie jednogłośnie, wśród hucznych oklasków.

Przyjęto jeszcze projekt zmiany § 22. regulaminu w sprawie wyborów i składu komisji sejmowych.

Rezolucję co do upoważnienia do poczynienia stylistycznych poprawek w ustawie o reformie wyborczej cofnął referent Niezabitowski w imieniu komisji.

Po uchwaleniu nagłości szeregu wniosków, popartych przez wnioskodawców i odesłaniu tych wniosków do komisji, posiedzenie o godzinie 8:45 wieczorem zamknięto.

Następne posiedzenie Sejmu.

Następne posiedzenie Sejmu odbędzie się w poniedziałek o godzinie 11 przedpołudniem.

Lwów, 15. lutego.

Prawdziwie uroczystą była chwila, gdy przy trzecim czytaniu cały Sejm podniósł się z miejsca, głosując za reformą wyborczą. Za reformą głosowali biskupi polscy i ruscy, a z przeciwników reformy wyborczej poseł Krzeczunowicz wyszedł z sali. Markowa nie było. Tuż po uchwaleniu projektu namiestnik Korytowski przystąpił do marszałka, złożył mu serdeczne życzenia, poczem obaj dygnitarze ucałowali się w obliczu wszystkich posłów. Sala posiedzeń opuszczała posłowie w podniosłym nastroju.

Podczas składania deklaracji przez przywódców stronnictw, uroczystą była również chwila, gdy imieniem stronnictwa krakowskiego zabrał głos poseł Stanisław hr. Tarnowski, który słusznie zaznaczył, że takiesamo dzieło reformy wyborczej można było uchwalić przed rokiem.

Śmierć Skałona.

(Telegram Agencji Petersburskiej).

Warszawa, 15 lutego.

Wczoraj wieczorem zmarł tu generał-gubernator warszawski, Skałona.

Telegraficzne i telefoniczne wiadomości.

O wyspy Egejskie.

Konstantynopol (B. kor.). Wczoraj zebrali się u margrabiego Pallaviciniego ambasadorowie wszystkich mocarstw, celem ostatecznego ułożenia brzmienia noty zbiorowej do Porty w sprawie wysp Egejskich. Notę tę wręczono Porcie po południu o godz. 3-ciej.

Grecki następca tronu w Belgradzie.

Belgrad. (B. tel.) Grecki następca tronu wręczył królowi Piotrowi greckiemu medal wojenny, który otrzymał także następca tronu Aleksander. Grecki następca tronu otrzymał wysoki order od króla Piotra.

Dla rolników w Bułgarii

Sofia. (B. tel.) Rada ministrów upoważniła bank rolniczy do udzielenia pożyczek w wysokości 5 milionów ludności rolniczej w nabytych przez Bułgarię terytoriach.

Podróż króla Ferdynanda do Ameryki

Sofia. Jak dzienniki półurzędowe donoszą, król Ferdynand oświadczył deputacji amerykańskiej, która przybyła z zaproszeniem Bułgarii do udziału w wystawie w San Francisco, że z pewnością w przyszłym roku przybędzie do Ameryki i zwiedzi ją. Król ma rzeczywiście zamiar w kwietniu przyszłego roku w towarzystwie wybitnych polityków, przemysłowców i kupców udać się do Ameryki.

Wybory we Francji.

Paryż. (B. tel.) Rada ministrów nie ustaliła jeszcze ostatecznego terminu wyborów. Słychać, że wybory odbędą się 26 kwietnia.

Kronika.

W klubie prawników i Koła art.-literackim odbył się w dniu 12 b. m. walne zgromadzenie członków, na którym przeprowadzono wybory na r. 1914. Prezesem wybrano dra Antoniego Stawarskiego, wiceprezesem: dra Augusta Sokołowskiego i Wilhelma Ursła. W skład wydziału weszli pp.: Axentowicz Teodor, Dr. Beaupré Antoni, Dr. Zdziechowski Marjan, Piwocki Jerzy, Rudzki Józef, Chyliński Michał, Dr. Dawidowski Karol, Dobrzański Julian, Dr. Federowicz Tadeusz, Flechner Hugo, Gorski Karol, Klemensiewicz Edmund, Matusiński Henryk, Dr. Muczkowski Józef, Rakowski Konrad, Dr. Rozwadowski Juwenal, Dr. Seeliger Karol, Dr. Smolarski Kazimierz, Stachiewicz Piotr, Winkowski Józef, Dr. Ujejski Gustaw; w skład Komisji rewizyjnej: Cmi-kiewicz Jan, Krzykowski Julian.

Sledztwo przeciwko Canadian-Pacific, Austro-Amerykanie, ks. Szpondrowi i innym agentom, prowadzoną w Krakowie przez osobny sąd śledczy, potrwa, jak nas informują, jeszcze parę miesięcy, zanim wygotowane będą akta oskarżenia. W dalszym ciągu sędzie śledczy Dr. Neusser bada księgi tych towarzyszy, celem ustalenia listy popisowych, wywiezionych przez nie z kraju. Bezustannie wpływają nowe fakta obciążające i następują aresztowania różnych podrzędnych agentów emigracyjnych.

Nowe zakłady sanitarne miejskie. Sekeya ekonomiczna Rady miasta przyjęła wczoraj ofertę na centralne ogrzewanie w zakładach sanitarnych na Prądniku Białym, ofertę krakowskiej firmy Leonarda Nitscha i Spki.

Ostrożnie z bronią. Do szpitala OO. Bonifratrów zgłosił się wczoraj 25-letni robotnik Piotr Ma-

tela z Rusiny, który, manipulując nieostrożnie rewolwerem, postrzelił się w lewą rękę. Rannego opatrzono i kulę wyjąto. Rana nie przedstawia się groźnie, wobec czego chory udał się na dalszą kurację do domu.

Warszawa, 13. lutego.

(Pogrzeb ś. p. Dawida. Zabójstwo na ulicy).

Dziś po nabożeństwie w kościele św. Krzyża odbył się pogrzeb ś. p. Władysława Dawida przy udziale przedstawicieli świata naukowego i literackiego Warszawy. Na cmentarzu powązkowskim przemawiali imieniem polskiego Związku nauczycielskiego Ludwik Krzywicki, imieniem uczniów I. M. Muszkowski, a imieniem dawnych współpracowników „Głosu“ Dr. Chojecki. Za trumną okrytą kwiatami i wieńcami wieziono rydwan pokryty kilkunastu wieńcami.

— Wczoraj na ulicy Karolkowej właściciel piwiarni Domke zastrzelił z rewolweru w obronie własnej 21-letniego Władysława Świerczyńskiego w chwili, gdy ten zamierzał się, aby go ugodzić nożem. Domkego po spisaniu protokołu pozostawiono na wolności.

Nadesłane.

Artykuły w tym dziale nie pochodzą od redakcyi.

Z konikiem mydło lilowe

nadal, jak przedtem, niezbędne do rozsądnego pielęgnowania skóry i piękności. Codziennie piśma z uznaniami. Po 80 h wszędzie na składzie.

KINO-WANDA PRZY UL. SW GERTRUDY 5.

Od soboty 14 do środy 18 lutego włącznie: *Pod urokiem Tanga*, arcy pocieszna humoreska karnawałowa w 2 aktach. — *Dwa sierżanci fortu Vandre*, dramat w 6 aktach według Schillera: „Zakładnik“.

Od czwartku 19-go lutego najwspanialszy film „Nordisk“: Artura Schnitzlera *Milostki*, dramat w 5 aktach. W głównej roli Waldemar Psylander.

IDEAŁEM PASTY

do zębów jest 683 3 0

DENT-ALBINA

Dentaibina woda do ust

Cena pasty tuba 50 h. Flakon wody 1 zł 60 h.

Do nabycia w aptekach, drogueryach i perfumeryach.

Pierwszorządny

Hotel „CITY”

Kraków, ul. św. Gertrudy 28

Telefon 323.

przy grach i zabawach, siadankach i zapiskach

pamiętajmy

o Towarzystwie „Szkoły Ludowej”

Na Karnawał BREIT I NOWOMIAST

256 3 0

wachlarze — rękawiczki — giace i jedwabne — — — polecą

TELEF. 2222. — KRAKOW, STRADON 23. — TELEF. 2222.

Wielki wybór w zakietach i sweaterach himalajowych i włóczkowych, pończochy, kamasze sukienne i trykotowe — skarpetki. Rękawiczki z fabryki J. E. Zachariasza z Wiednia. Bielizna prof. dra Jaegera. Nowości w przybraniach do sukien, oraz wszelkie przybory do krawieczyzny. — — Zamówienia z prowincyi załatwia się odwrotnie pocztą.

Wymagania
poszukania w Krakowie, ul. Grodzkiej 32 o g. 5. wiecz. z porządkiem dziennym:

Pokój
umeblowany za 20 K miesięcznie do wynajęcia. Zgłoszenia pod „Stacje” poste restante Kraków, za okazaniem kwitu inser. 1368 1 3

Handel delikatesów
pod firmą Karol Wolkowski Rynek 15, poszukuje zdolnego bufetowca. 1406 1 3

Przepisywania
jako stałego zajęcia do domu, najchętniej z biur, poszukuję zaraz, lekcyi zaś i korepetycyi w zakresie gimnazyalnym, lub lektorstwa od kwietnia. Zgłoszenia piśmienne: „Uniwersytet, słuchaczka filozofii S. Z.” 1874 1 3

Niemka
dobrze poleciona poszukuje posady w Krakowie przez Biuro Matylidy Szremer, Kraków, Kochanowskiego 12. 1338 1 3

Bez wynagrodzenia
tylko za życie i mieszkanie, poszukuje zajęcia w mieście lub na wsi, człowiek samotny, inteligentny, obcznany z wieloma gałęziami rozmaitych przedsięwzięć, zna się również na gospodarstwie rolnem — słowem, żadne zajęcia nie sprawi mu trudności z powodu braku wiedzy jako człowiekowi inteligentnemu, doświadczonemu i praktycznemu. — Wynagrodzenia dlatego nie wymagam, ponieważ bez takowego obejść się mogę, a szukam pracy, nie mogąc znieść bezczynności. Szanowni reflektanci, celem bliźszego porozumienia się, zechcą nadesłać swe adresy do Administracyi „Nowej Reformy”, dla „pracowitego”. 1304 1 3

PALACZE, SZANUJCIE SWE ZDROWIE!

przez używanie mej cygarniczki do cygar i papierosów „Dr Koch”, zaopatrzonej szklanym destylatorem, który usuwa szkodliwą nikotynę i umożliwia zdrowe, przyjemne palenie. W eleganckiej imitacyi starego srebra, w cenie tylko 80 hal., 3 cygarniczki K 220, tuzin K 8. Wysyłka po nadesłaniu należności w markach. Skład główny B. Perkal, Wiedeń, I., Köllnerhofgasse 3. Odsprzedawcom wysoki opust. 1160

Walne Zgromadzenie

członków Powszechnego Związku Kredytowego w Podgórzu stow. zarej. z ogr. poręką

odbędzie się dnia 22 lutego 1914 o godzinie 4 po południu w lokalu Towarzystwa, Rynek 12, z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Odczytanie ostatniego protokołu Walnego Zgromadzenia;
- 2) Przedłożenie protokołu z ostatniej lustracyi Towarzystwa;
- 3) Przedłożenie zamknięcia rachunków za rok 1913, oraz sprawozdanie Dyrekcji z jej czynności za rok 1913;
- 4) Wnioski Rady nadzorczej co do rozdziału czystego zysku za rok 1913;
- 5) udzielenie absolutorium Dyrekcji i Radzie nadzorczej z ich czynności za rok 1913;
- 6) Wybór 5-ciu członków Rady Nadzorczej na dalsze 3 lata;
- 7) Wnioski i interpelacye.

Podgórze, dnia 10 lutego 1914.

1370 1 3

Dyrekcya.

Fabryczny skład amerykańskich urządzeń biurowych

JERRY I SKA

Filia w Krakowie

Floryańska 28, I p.

Telefon Nr. 1416.

Zapraszamy niniejszem P. T. Członków na V. Walne Zgromadzenie

które się odbędzie w niedzielę 22. lutego 1914 w lokalu przy ul. Grodzkiej 32 o g. 5. wiecz. z porządkiem dziennym:

- 1) Odczytanie protokołu z ostatniego Walnego Zgromadzenia,
- 2) Sprawozdanie Dyrekcji za ostatni rok działalności i udzielenie absolutorium,
- 3) Wniosek Dyrekcji co do rozdziału zysku,
- 4) Wybór 3 członków Dyrekcji i 1-go zastępcy, oraz 4 członków Rady Nadzorczej,
- 5) Zmiana statutu,
- 6) Wnioski i ewentualia.

W razie braku kompletu odbędzie się następne Walne Zgromadzenie bez względu na komplet w niedzielę dnia 8 marca 1914 o godz. 5 wiecz. w tym samym lokalu i z tym samym porządkiem dziennym.

Dyrekcya Unii Kredytowej w Krakowie.

Wielka ilość mebli używanych

szafa z lustrem, biblioteki, stoły, bufet, łózka, szafy, futra, garderoba damska teatralna, nowa balowa suknia paryska nadeszły do 1350 1 3

Mała Licytacyjnej Pałac Spiski

Na sezon balowy

dla Pań polecam

2 osobne gabinety do ondulowania „a la Marcelli” włosów i mycia w aparacie franc. elektr. suszącym szybko. Dopelnienia do fryzur z włosów, jak warkoczki, postisze lub modne freski ondulow. są w wielkim wyborze gotowe na składzie. Ceny niskie. Czesanie lub mycie włosy koszt. 2 kor. Nowość! W tych dniach nadejdą kolorowe włosy z Paryża zamówione. **Coiffeur Stanisław Wisłida, Sławkowska 1** 1199 3 3

Redakcja „Nowej Reformy”: ul. Jagiellońska 10, II p.

PERŁA ADRYATYKU

jest przewybornem winem deserowem.

PERŁA ADRYATYKU

polecaną bywa jako wino wzmacniające i chętniej używana, aniżeli inne wina stołowe.

PERŁA ADRYATYKU

jest najlepszą marką dalmatyńskiego czerwonego wina deserowego, a ponieważ nie jest ona droższą od innych podobnie nazywanych win deserowych, przeto należy bacznie uważać na nazwę i na markę ochronną „Merkur“.

PERŁA ADRYATYKU

podlega stałej kontroli Zakładu rozpoznawczego Gremium Aptekarzy w Wiedniu, IX, gdzie każdy może polecić bezpłatnie zbadanie jej prawdziwości.

PERŁA ADRYATYKU

jest do nabycia tylko w oryginalnych flaszkach w lepszych handlach delikatesów i win, tudzież w restauracjach i drogueryach.

Hurtowna sprzedaż 167 2 0

W. Bergal, c. k. Dost. nadworny, Wiedeń, XIX/1.

L. 810 1256 2 3

Ogłoszenie licytacji.

Celem oddania w przedsiębiorstwo budowy rzeźni miejskiej w Suchej rozpisuje się

licytację ofertową.

Pisemne oferty, zaopatrzone w wadium 10% ceny kosztorysowej, która wynosi około 20.000 kor. wnosić należy najdalej do dnia 24 lutego 1914, godziny 12 w południe do Urzędu miejskiego w Suchej.

Plany i kosztorys budowy, oraz warunki licytacyjne przeglądać można w godzinach urzędowych w kancelarii Urzędu miejskiego w Suchej.

Sucha, dnia 6 lutego 1914.

Urząd miejski w Suchej.

LW: 11.721/14 1223 3 3

Ogłoszenie.

Wydział krajowy Królestwa Galicyi i Lodomerji wraz z Wielkim Księstwem Krakowskim rozpisuje niniejszem przetarg ofertowy na dostawę mebli stołarskich, giętych i żelaznych dla kraj. Zakładu dla umysłowo chorych w Kobierzynie.

Wykazy, modele, rysunki, warunki ogólne i szczegółowe można przeglądać w Kierownictwie budowy krajowego Zakładu dla umysłowo chorych w Kobierzynie we wtorki a soboty w godzinach od 8—12 przed południem.

Oferty należy ostatecznie i opieczetowane z adresem oferenta na kopercie wnieść do Dyrekcji krajowego Szpitala św. Łazarza w Krakowie, do godziny 12-tej w południe dnia 1-go marca 1914 r.

Równocześnie z ofertą należy złożyć w kasie krajowego Szpitala św. Łazarza w Krakowie wadium w wysokości 2 1/2% całej sumy ofertowej w gotówce, lub w papierach wartościowych, mających bezpieczeństwo papilarne.

Otwarcie ofert nastąpi dnia 1 marca 1914 o godzinie 12:30 w południe w Dyrekcji kraj. Szpitala św. Łazarza w Krakowie.

O powierzeniu dostawy rozstrzyga Wydział krajowy, któremu przysługują prawo rozdziału robót między oferentów i dowolnego wyboru między złożeniami ofertami.

We Lwowie, dnia 30 stycznia 1914.

Piotrowski.

Redakcja i wydawca: Michał Konoplański

od roku 1901 cieszy się powszechnym uznaniem w użyciu do

Cirine parkietow linoleum i.t.p.

wykonanie łatwe nawet dla dzieci
wystarczy zapuszczyć 2 razy w roku. Szczotka i wióry żelazne zbędne. Podłoga zostaje jasna i da się zmywać. Wszędzie do nabycia
1/2 Flaszka K 3.- 1/2 Flaszki K 1.70. Jedyny wyhworca:
J. Lorenz & Ska Eger (Czechy) Fabryki dla Niemiec Bohme & Lorenz Chemnitz (Saksonia)

Broszura Nr 53 o „Fachowem postępowaniu z podłoga i linoleum“ za darmo, opłaconą.

W. Halski, Kraków

Sukiennice 21-22 ul. Szewska 23

poleca na zmianę 787 9 0

słynne piece systemu Dauerbrand, marki Meteor i Automat „Swoboda & Co“, tysiącrotnie wypróbowane w mieszkaniach, salach szkolnych, kościołach i t. p., oraz wielki wybór saneczek i lyżew najnowszych systemów.

Proszę mi dać znowu TUBKĘ — środka —

227 1 0

Dra Drallego Malattine.

Niema nie lepszego na zaczerwienioną, twardą i popękana skórę Tubka — 70 K i 1:20 K we wszystkich aptekach, drogueryach, perumeryach, w handlach mydła i lepszych zakładach fryzjerskich.

JERZY DRALLE, PODMOKŁE n. Ł.

200.000 K głównej wygranej przy ciągnięciu 22 stycznia 1914 pa-
dło na los państwowy Nr. 310.124. a mnie kapiony.

Łącznie główne wygrane w 11 ciągnięciach wynoszą 650.000 K

1. 3% Austriacki los kredytowy, kupon, emisa 1880
1. Los węgierski czerw. krzyża

1. Los Bazylika (Dombau)
1. Los serbski państwowy (ty-
toniowy).

Najbliższe trzy ciągnięcia już 16 lutego i 2 marca 1914.

Wszystkie 4 losy razem go-
tówka około 152 K, albo na **39 rat miesięcznych po 4.50 K.**

Natychmiastowe, wyłączne prawo do wygranej już po złożeniu pierw-
szej raty na prawny dokument. Zamówienia przekazem pocztowym.
Tylko każdy z oryginalnych losów musi być wyciągnięty i te można
każdego czasu według kursu znowu sprzedać. 1236 4 4

Robert Reitler

Wiedeński kantor wymiany
Wiedeń, I. Hauptstrasse 20 A
tylko aulanerhof.

Nauki języków
METODA BERTHA
obecnie:
Jagiellońska 9.
Nr telefonu 2233.
346 22 0

Willę w Krynicy
10 do 20 pokoi wynajme. Zgło-
szenia: okażcie łowi kwitu inzerato-
wego Nr 1307 poste restante Kra-
ków. 1235 2 2

Do wynajęcia
od 1 lipca b. r. lub do sprzedania:
dom III p. przy plantach Dz. VI.
obecnie przez zakład naukowy zaj-
mowany. Dom ten składa się z 8
sal frontowych i 3 tylnych, każda
o 2—3 oknach i z kilku mniejszych
pokoi po jednym oknie, wszystkie
władne, jasne, słoneczne, podwórze
wielkie ze wszystkich stron wolne.
gaz, elektryka, wodociągi etc.
Wiadomość: Dom Handlowy S.
Binzer, Kraków, ulica Andrzeja Po-
tockiego 1. 7. — Telefon 1437.
1178 6 10

Do sprzedania
zaraz zakład fotograficzny, komple-
tnie urządzony. Zgłoszenia listownie
pod „Fotografia“ przyjmuje Admi-
nistracja „N. Reformy“. 1306 2 2

Zdolny zastępca
poszukiwany przez większą fu-
nię fabryczną, której specyjal-
nością są: budowa turbin wo-
dnych i urządzenia tartaków.
Wymaga się dokładnej zna-
omości języków: polskiego i
niemieckiego w słowie i piśmie,
oraz umiejętności robienia po-
miarów spadków wody. Oferty
pod „Zdolny“ przyjmują J. Hop-
cas i A. Salomonowa, Kraków,
Szczepańska 9. 1277

Spółnika
z kapitałem od 4000 koron posz-
kuje się do pewnego i dobrze si-
rentującego interesu. Zgłoszenia
„Z. L. 1914“ poste restan-
Kraków. 831 10 10

Drukarnia Literacka w Krakowie, Jagiellońska 10.